

BİBLİYOGRAFYA :

Rauf R. Denkteş, *The Cyprus Triangle*, New York 1990; Peter-Jürgen Albrecht, *North Cyprus*, London 1994; Sabahattin İsmail, *150 Soruda Kıbrıs Sorunu*, İstanbul 1998; Z. Stavrinos, *The Cyprus Conflict*, Lefkoşa 1999; Ahmet C. Gazioğlu, *Two Equal and Sovereign Peoples*, Lefkoşa 1999; a.m.f., *Kıbrıs'ta Türkler (1570-1878)*, Lefkoşa 2001; *KKTC Başbakanlık Devlet Planlama Örgütü, KKTC 15 Aralık Genel Nüfus Sayımı, Nüfusun Sosyal ve Ekonomik Nitelikleri* (1999); *Dünden Bugüne Kıbrıs Meselesi* (Tarih ve Tabiat Vakfı Yayını), İstanbul 2001; İrfan Kaya Ülger – Ertan Efeğil, *AB ve KIBRIS: Bugünü ve Geleceği*, İstanbul 2002; *KKTC Başbakanlık Devlet Planlama Örgütü 2002 Geçiş Yılı Programı; KKTC Başbakanlık Devlet Planlama Örgütü İzleme ve Koordinasyon Dairesi, KKTC İstatistik Yıllığı 2000* (2002); *KKTC Başbakanlık Devlet Planlama Örgütü İzleme ve Koordinasyon Dairesi, KKTC Ekonomik ve Sosyal Göstergeler 2000* (2002).

AHMET C. GAZIOĞLU

KÜAYBE bint SA'D

(كعبية بنت سعد)

Küaybe bint Sa'd (Sa'id)
b. Utbe el-Eslemiyeye
(ö. 7/628'den sonra)

Hekimlik yapan kadın sahâbî.

Eslem kabilesine mensuptur. Bu kabilenin Hz. Peygamber'in hicreti sırasında İslâm'a girdiği ve hicret kervanına yardımcı oldukları rivayet edilmektedir. 2 yılının Ramazan ayında (Mart 624) cereyan eden Bedir Savaşı'ndan önce Resûl-i Ekrem'in antlaşma yaptığı kabileler arasında Eslem de vardı. Bu durumda Küaybe'nin Hz. Peygamber'in hicreti esnasında müslüman olduğu söylenebilir.

Resûl-i Ekrem devrinde kadınların savaşa katıldıkları ve sağlık hizmetleri başta olmak üzere savaş sırasında önemli hizmetler yürüttükleri bilinmektedir. Yaralı ve hastaları tedavi konusunda maharetli olduğu rivayet edilen Küaybe'nin Hendek Savaşı sırasında okla kolundan yaralanan Evs kabilesi reisi Sa'd b. Muâz'ı tedavi ettiği, kardeşi Rufeyde'nin de bu konuda bilgili olduğu kaydedilmektedir (Abdülhay el-Kettânî, II, 211, 335).

Vâkıdî, Küaybe'nin Hayber Gazvesi'ne katıldığını ve Hz. Peygamber'in ona ganimetten erkeklere verilen miktar kadar pay verdiğini belirtir (*el-Meğâzî*, II, 685-686). Onun aynı zamanda Resûlullah'ın mescidi içinde bulunan bir çadırda yaralıları ve diğer hastaları tedavi ettiği nakledilmektedir.

Küaybe'nin kimsesiz, zayıf ve bakıma muhtaç kimseleri koruyup gözettiği, Mescid-i Nebevî'nin temizlik ve düzeniyle de ilgilendiği rivayet edilmektedir. Ayrıca kaynaklardaki bilgilerden, onun mescidde unutulmuş veya kaybedilen eşyaları muhafaza edip daha sonra bunları sahiplerine iade ettiği anlaşılmaktadır.

BİBLİYOGRAFYA :

Müsned, VI, 56; İbn İshak, *es-Sîre*, s. 119, 122; Vâkıdî, *el-Meğâzî*, II, 510, 525, 526, 685-686; İbn Hişâm, *es-Sîre*, III, 250; İbn Sa'd, *eş-Şabâkât*, VIII, 291; İbn Habîb, *el-Muhabber*, s. 111, 411; İbnü'l-Esir, *Üsdü'l-gâbe* (Benâ), VII, 110, 111, 252; İbn Hacer, *el-İşâbe*, IV, 296; Kehhâle, *A'lâmü'n-nisâ*, Dimaşk 1378/1959, IV, 245-246; Abdülhay el-Kettânî, *et-Terâtibü'l-idâriyye* (Özel), II, 211, 335; Rıza Savaş, *Hz. Muhammed Devrinde Kadın*, İstanbul 1992, s. 226, 241, 244, 245.

RIZA SAVAŞ

KÜBREVIYYE

(كبروية)

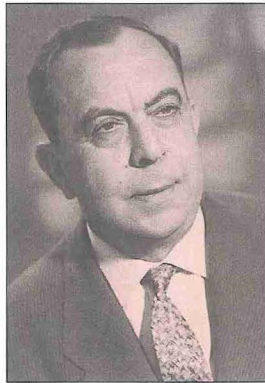
Necmeddîn-i Kübrâ'ya
(ö. 618/1221)
nisbet edilen bir tarikat
(bk. NECMEDDİN-İ KÜBRÂ).

KÜÇÜK, Mustafa Fazıl

(1906-1984)

Kıbrıslı Türk siyaset ve devlet adamı.

Lefkoşe'de doğdu ve ilkokulu orada okudu. Lefkoşe'de başladığı orta öğrenimini İstanbul Kabataş Lisesi'nde tamamladı. İstanbul, Paris ve Lozan üniversitelerinde tıp tahsili gördü. 1938'de Kıbrıs'a döndükten sonra *Söz ve Masum Millet* gazetelerinde Kıbrıs Türkü'nün sorunlarını dile getiren yazılar yazmaya başladı. Özellikle Türk toplumunun yegâne lisesi olan Türk Lisesi'nin İngiliz müdürlerce yönetilmesine karşı çetin bir mücadele verdi. 1942 yılında *Söz*'ün

Mustafa
Fazıl Küçük

İngilizler tarafından kapatılması üzerine *Halkın Sesi* gazetesini yayımlamaya başladı. Toplum meselelerini İngiliz sömürge yönetimine karşı etkili bir şekilde savunduğu için mücadeleci kişiliğiyle kısa sürede Kıbrıs Türkleri'nin benimsediği ve ümit bağladığı bir önder haline geldi. 1943'te Lefkoşe Belediye Meclisi üyeliğine seçildi ve böylece fiilen siyasi hayata atılmış oldu. Aynı yıl Kıbrıs Türk toplumunun ekonomik, politik, kültürel ve sosyal menfaatlerini savunmak için kurulan Kıbrıs Adası Türk Azınlığı Kurumu'na katıldı. Ancak 1944'te kurumun ileri gelenleriyle anlaşmazlığa düştüğü için istifa etti ve toplumun millî mücadelesini daha etkin bir şekilde sürdürmek amacıyla Kıbrıs Millî Türk Halk Partisi'ni kurdu.

Fazıl Küçük, 1945'te siyasi partilerin ve diğer Türk kurumlarının bir araya gelmesiyle oluşan Kıbrıs Türk Kurumları Birliği'ne kendi partisinin temsilcisi olarak katıldı. 1948'de Türk İşçiler Birliği'ni kurdu. Ertesi yıl Kıbrıs Adası Türk Azınlığı Kurumu ve Kıbrıs Millî Türk Halk Partisi birleşerek Kıbrıs Millî Türk Birliği adını aldı ve genel sekreterliğine Küçük getirildi. Bu partinin adı 1955'te Kıbrıs Türktür Partisi'ne çevrildi. Böylece Kıbrıs Türk toplumunun lideri konumuna gelen Küçük, daha sonra adadaki Türkler'in iktisadî kalkınmasında önemli bir rol oynayacak olan Evkaf İdaresi'nin kendilerine devredilmesi sağlamak amacıyla İngiliz sömürge yöneticileri üzerinde etki oluşturmaya çalıştı. Sonuçta İngiliz sömürge hükümeti Türk okullarını ve Evkaf İdaresi'ni Türk toplumuna devretmeye başladı. Bu arada şer'iyye mahkemeleri kaldırılarak yerine Türk aile mahkemeleri kuruldu ve müftülük makamı yeniden ihya edildi. Özellikle Küçük'ün 1956'da Evkaf Yüksek Konseyi başkanlığına getirilmesiyle çeşitli düzenlemeler yapıldı.

1959'da Londra ve Zürih antlaşmalarıyla sonuçlanan Türkiye, Yunanistan ve İngiltere arasındaki görüşmelerde Kıbrıs Türk toplumu lideri sıfatıyla Küçük hazır bulundu; antlaşmalar gereği Kıbrıs Cumhuriyeti kurulunca da cumhurbaşkanı yardımcılığına seçildi (3 Aralık 1959). Fakat bir süre sonra Cumhurbaşkanı Makarios'un önerdiği cumhurbaşkanı yardımcısına tanınan veto hakkının kaldırılması, tek bir belediye sisteminin kurulması, malî bütçenin genel çoğunlukla kabul edilmesi, garanti ve ittifak antlaşmalarının feshedilmesi yönünde anayasa değişikliği gündeme geldi; arkasından da Türkler'e karşı yoğun şekilde Rum tedhişi